

Bloemketerp Franeker

13-mei-2025

LAOS
landscape
urbanism

Inhoud

Hoofdstuk 1

Analyse locatie

3

Hoofdstuk 2

Identiteit van Bloemketerp

16

Hoofdstuk 3

Ruimtelijke modellen

20

Hoofdstuk 4

Beeldkwaliteit en Sfeer

27

Hoofdstuk 1

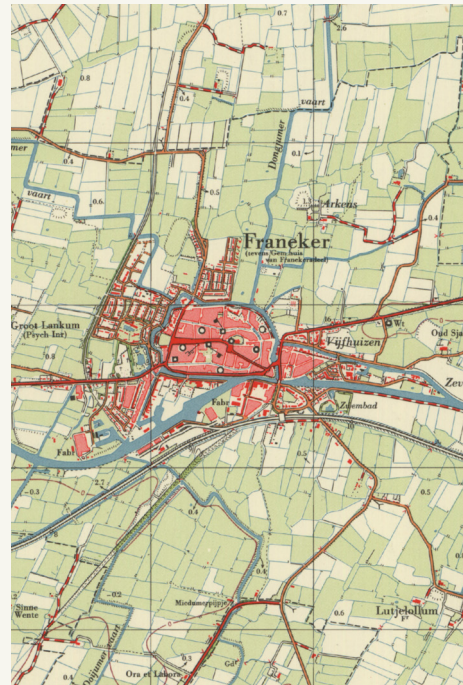
Analyse locatie

1920

Franeke is een historische vestingstad waarbij de vestingstructuur in 1900 nog goed te zien is. Er is al vroeg een relatie met water, te zien aan de gracht en de vele scheepswerven. Het open landschap reikt tot de vesting. De stad breidt uit buiten de vestingwallen, waarbij aan de zuidzijde ter hoogte van de Vliet een extra watergang wordt gegraven.

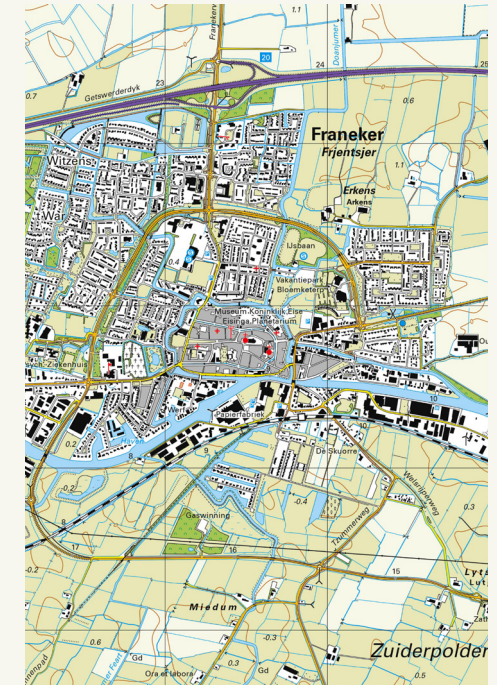
1970

Inmiddels is het Van Harinxmakanaal gegraven (voltooiing in 1951) waarbij de potentie voor industriële activiteiten bij Franeke vergroot werd. Grootschalige uitbreidingswijken worden gebouwd in het omliggende open landschap.

1990

Er wordt een ringweg om Franeke gelegd. Het aantal uitbreidingswijken neemt toe. Het gebied Bloemketerp is onderdeel van het beschermd stadsgezicht en zo de enige plek waar het open landschap nog tot de vestingwal reikt.

2020

De ringweg wordt 'afgemaakt' en takt nu ook aan op de A31. De stad groeit verder met nieuwe uitbreidingswijken en industriële activiteiten aan het Van Harinxmakanaal. Het gebied van Bloemketerp krijgt meer functies, zoals sport en recreatie.

Franeker ±1950

Bloemketerp is de enige plek waar het polderlandschap nog grenst aan de historische stad.

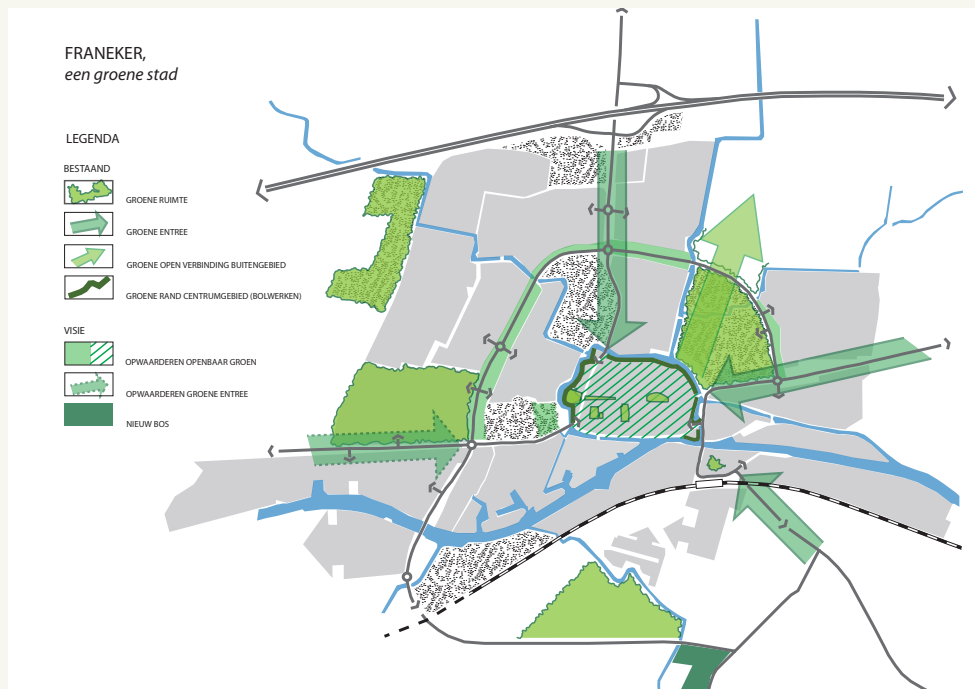
Zicht op Franeke vanaf Bloemketerp, jaartal onbekend

Waardevolle onderdelen van het rijksbeschermd stadsgezicht:

- Noorderbolwerk
- Noordergracht
- Dongjumervaart
- Open karakter polderlandschap
- Silhouet van de stad

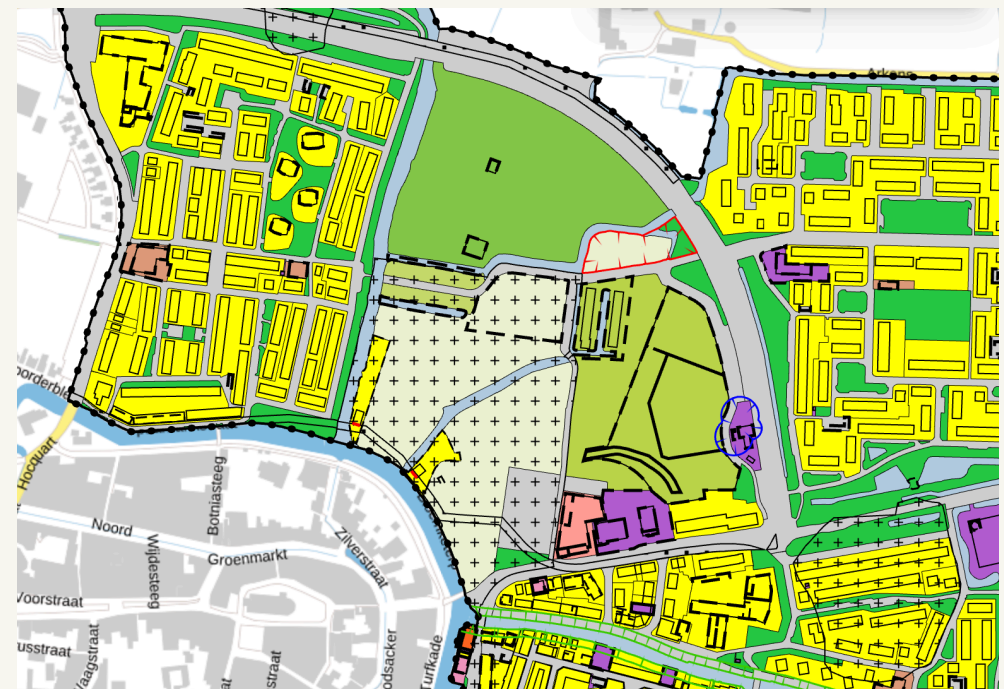
Toelichting; bij de beschikking tot aanwijzing van een beschermd stadsgezicht Franeke (1979)

"Het niet afgegraven deel van het Noorderbolwerk tussen de Botnia-steeg en het Leeuwarderend biedt daarentegen in samenhang met de stadsgracht, de Dongjumervaart en het daar ter plaatse nog open voorland een goede indruk van het oorspronkelijke beeld van de stad met vestingwerken in het vlakke polderlandschap. Dit unieke gegeven verdient ook in de toekomst een zorgvuldige behandeling. Het is daarbij niet zonder belang dat het gebied tussen de Ringweg en de grens van het beschermde stadsgezicht aldaar, vanwege de silhouetwerking een zo open mogelijk karakter behoudt."

Structuurvisie stad franeke (2015-2025)

“Een kenmerkend groen gebied van Franeke dat apart het benoemen waard is, is Bloemketerp. Uitgangspunt is dat de unieke uitstraling van Bloemketerp behouden blijft als zichtlocatie en groene long van de stad. Een deel van het groene gebied Bloemketerp maakt onderdeel uit van het beschermd stadsgezicht. Hier is nog goed zichtbaar hoe in het verleden de stad door middel van de bolwerken werd afgeschermd van het buitengebied. Bloemketerp vormt een belangrijke en fraaie zichtlijn van bolwerk naar buitengebied en andersom. Bloemketerp is niet alleen ruimtelijk in de stedelijke structuur van Franeke ingekapseld, ook functioneel vertoont het gebied alle kenmerken van een stadsrandzone, met een sport- en recreatiepark, volkstuinen en parkeerfuncties.”

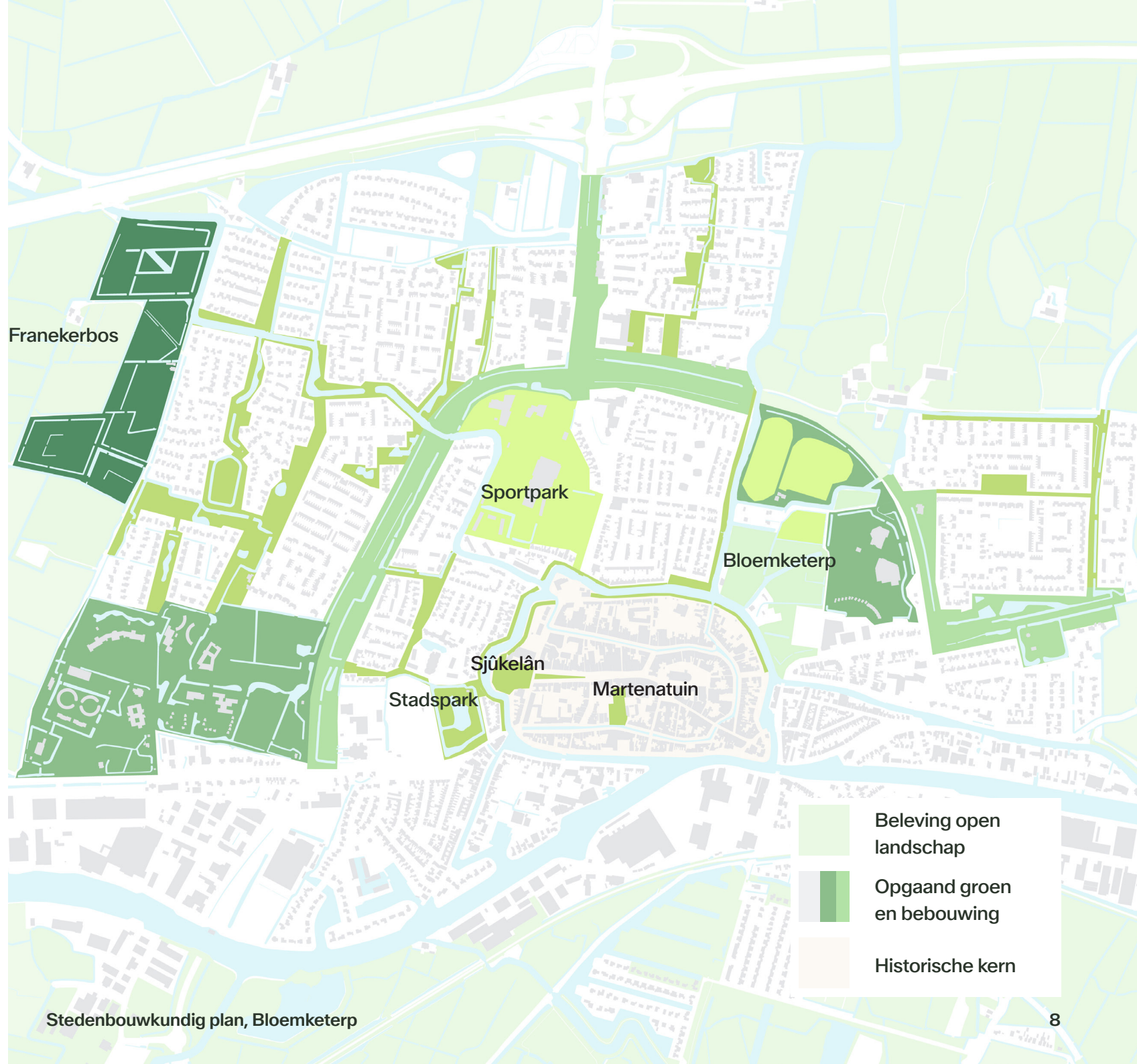
Bestemmingsplan

	Verkeer >
	Bedrijf >
	Tuin >
	Wonen -1 >
	Water >
	Agrarisch - Cultuurgrond >
	Waarde - Beschermd stadsgezicht >
	Detailhandel - Supermarkt >
	Sport >
	Groen >
	Recreatie >
	Leiding - Water >

Beleving van stad en landschap

Aan het begin van de 20^e wordt Franeker nog omringd door open polderlandschap met een sterke ruimtelijke relatie tussen historische stad en omliggend landschap. Door de groei van de stad is deze verbinding echter grotendeels verloren gegaan.

De historische structuur van de oude stadswallen (bolwerken) met bijhorende waterstructuren geven de oude binnenstad een groene landschappelijke kwaliteit. Daarnaast zijn in en rondom de binnenstad diverse karakteristieke groene ruimten met een historisch karakter aanwezig, zoals het Sjúkelân, de Martenatuin, het Stadspark. Daarnaast dragen het parkachtige groen op het terrein van het voormalige psychiatrisch ziekenhuis aan de westzijde van de stad, het sportpark aan de noordkant en het Franeker Bos aan de westkant, bij aan de ecologische en recreatieve waarde van de stad.

Groenstructuur van Bloemketerp

Bloemketerp is de enige plek waar het polderlandschap nog grenst aan de historische stad. Een deel van het groene gebied Bloemketerp maakt onderdeel uit van het beschermd stadsgezicht. Hier is nog goed zichtbaar hoe de stad in het verleden door middel van bolwerken werd afgeschermd van het buitengebied. Andere delen van het gebied hebben functies als ijsbaan, sportveld, camping en vakantiepark. Door de toename van opgaand groen en de structuur van bomen en houtwallen is de samenhang tussen de verschillende delen van het gebied echter verloren gegaan. Hierdoor wordt het gebied niet langer als één geheel ervaren en is de onderlinge relatie tussen de deelgebieden vervaagd. De relatie van de binnenstad met het open omliggende landschap wordt ook verbroken.

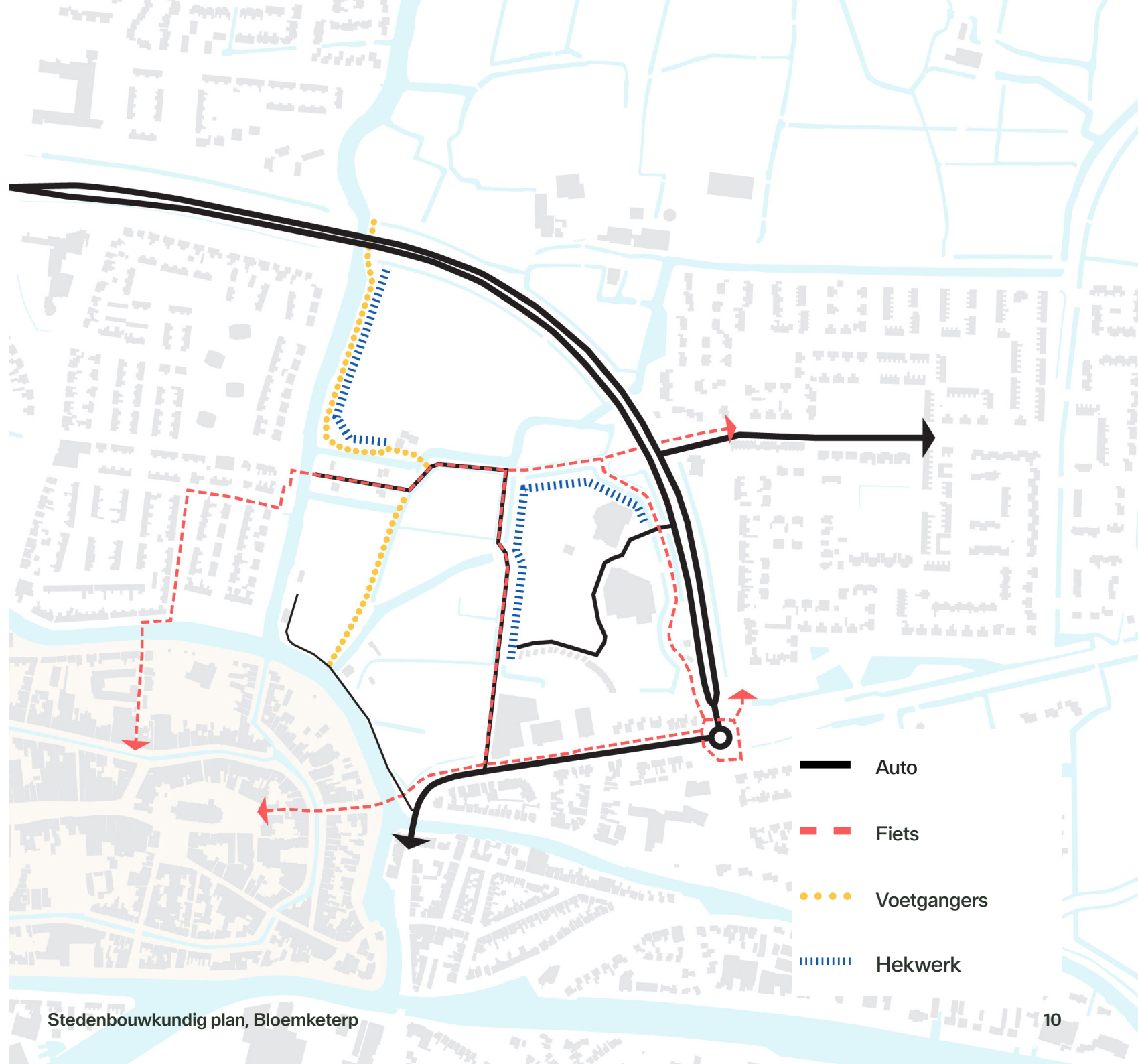

- Moestuin
- Agrarisch grasland
- Ijsbaan en sportveld
- Camping en vakantiepark

Toegankelijkheid

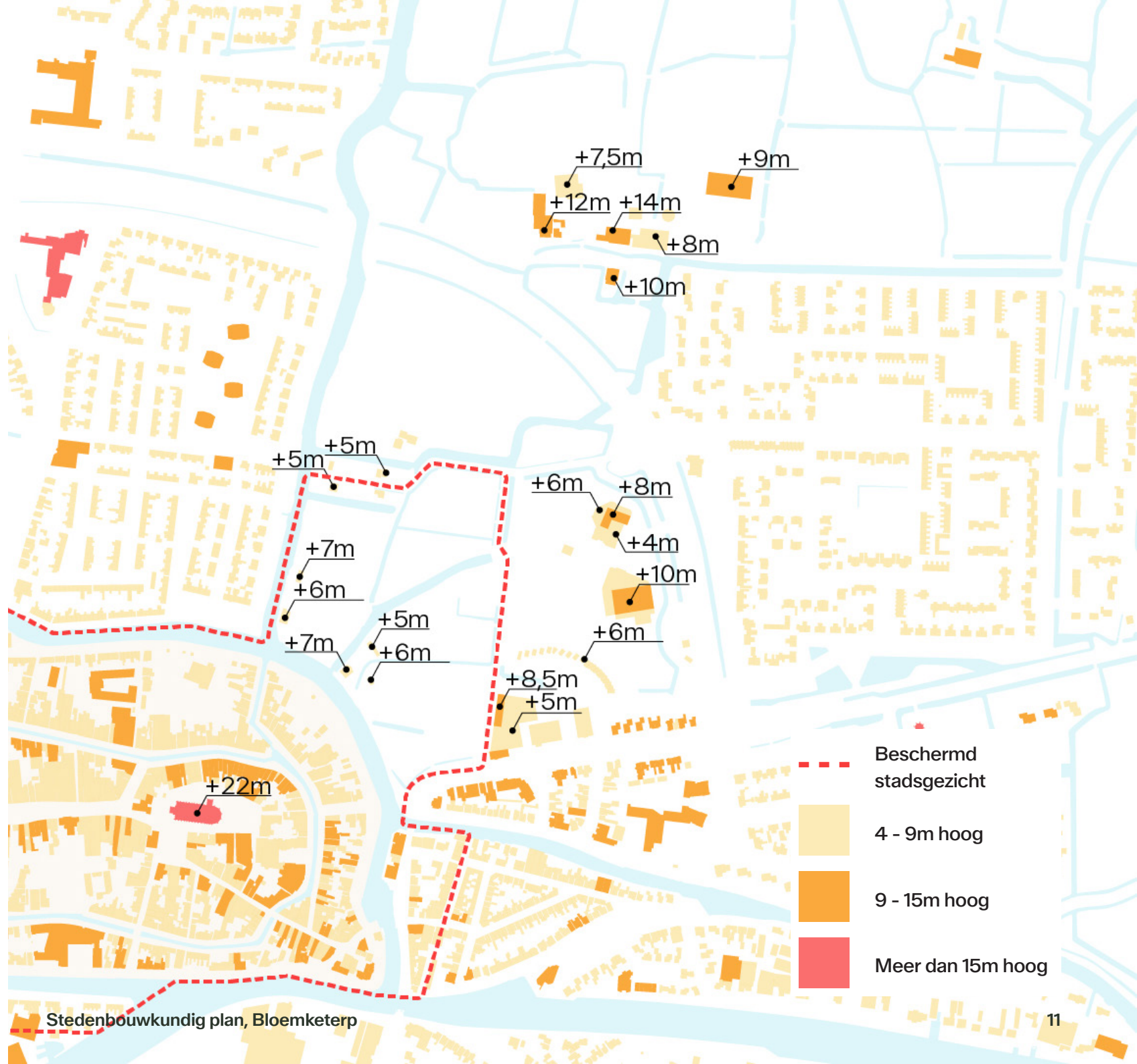
Het grootste deel van het gebied is toegankelijk voor fietsers en voetgangers. Auto's hebben beperkte toegang; alleen voor bewoners van de woonboten.

Door de aanwezigheid van hekken is het moeilijk om door het hele gebied te bewegen. Er is een duidelijke ruimtelijke scheiding tussen de verschillende delen van het gebied.

Bouwhoogtes

Een deel van het gebied Bloemketerp maakt onderdeel uit van het beschermd stadsgezicht. Hier is nog goed zichtbaar hoe de stad in het verleden werd afgeschermd van het buitengebied door middel van de bolwerken. (Voormalige) scheepswerven en boerderijen bevinden zich in dit deel van het gebied en hebben een lage bouwhoogte. Aan de andere kant van de rondweg zijn de gebouwen groter en hoger (met een andere typologie boerderijen).

Zicht op Franeke vanaf Burgemeester J. Dijkstraweg, foto ±1970-1980
 Vanaf de ringweg is er zicht op de torens van de Martinikerk, Martenastins en het stadhuis van Franeke.

Zicht vanaf Burgemeester J. Dijkstraweg, 2023 (Google streetview)
 Door de volgroeide bosschages is er geen zicht meer op het stadssilhouet vanaf de ringweg.

Kwaliteiten

- Bloemketerp is een groene long van de stad.
- De paden door Bloemketerp hebben een aantrekkelijke beleving met uitzicht naar stad (in een deel van gebied).
- Bloemketerp heeft belangrijke en fraaie zichtlijnen van bolwerk naar buitengebied.
- Bloemketerp vormt een natuurlijke verbinding tussen de stad en het buitengebied.
- Er zijn sport- en recreatiepark, volkstuinten en wandel- en fietspaden die uitnodigen tot actief gebruik.

Diskwaliteiten

- Onvoldoende verbinding tussen de verschillende delen van Bloemketerp.
- Verstoorde verbinding tussen historische binnenstad en buitengebied.
- Dichte randen zonder doorzichten en niet-toegankelijke gebieden.
- Conflict tussen fietsers en auto's op het Kor Bootpad.
- Geen veilige toegang tot het gebied voor fietsers bij Albert Heijn.
- Onveilige verkeerssituatie bij de kruising van de Burgemeester J. Dijkstraweg en de A. van Voorthuijsenweg.
- Verkeersgevolgen door een nieuwe ingang vanaf de Burgemeester J. Dijkstraweg voor scholen
- Onvoldoende onderhoud van de bomen.

Gesloten beleving van paden

Onvoldoende onderhoud van de bomen.

Dichte randen zonder doorzichten

Diskwaliteiten

- Hekken zorgen voor afgesloten, niet-toegankelijke gebieden.
- De beeldkwaliteit in het gebied is inconsistent en mist samenhang.

Delen van het plangebied zijn afgesloten met hekwerk

Geen samenhang in de beeldkwaliteit

Hoofdstuk 2

Identiteit van Bloemketerp

Toekomst van Bloemketerp

Hoewel Bloemketerp de enige plek is waar het polderlandschap nog direct grenst aan de historische stad, is de samenhang tussen de verschillende delen van het gebied in de loop der tijd verloren gegaan. Dit komt met name door de toename van opgaande groenstructuren, zoals bomenrijen en houtwallen, die het gebied visueel en ruimtelijk verdelen. Een klein deel van Bloemketerp maakt onderdeel uit van het beschermd stadsgezicht. Hier is nog goed zichtbaar hoe de stad in het verleden door middel van bolwerken werd afgeschermd van het buitengebied. Het behoud en de versterking van de ruimtelijke en cultuurhistorische kwaliteit van Bloemketerp, evenals het doorvoeren van de kwaliteiten van het deel in het beschermd stadsgezicht naar de rest van het gebied, zijn belangrijk voor de identiteit en de belevingswaarde van het gebied.

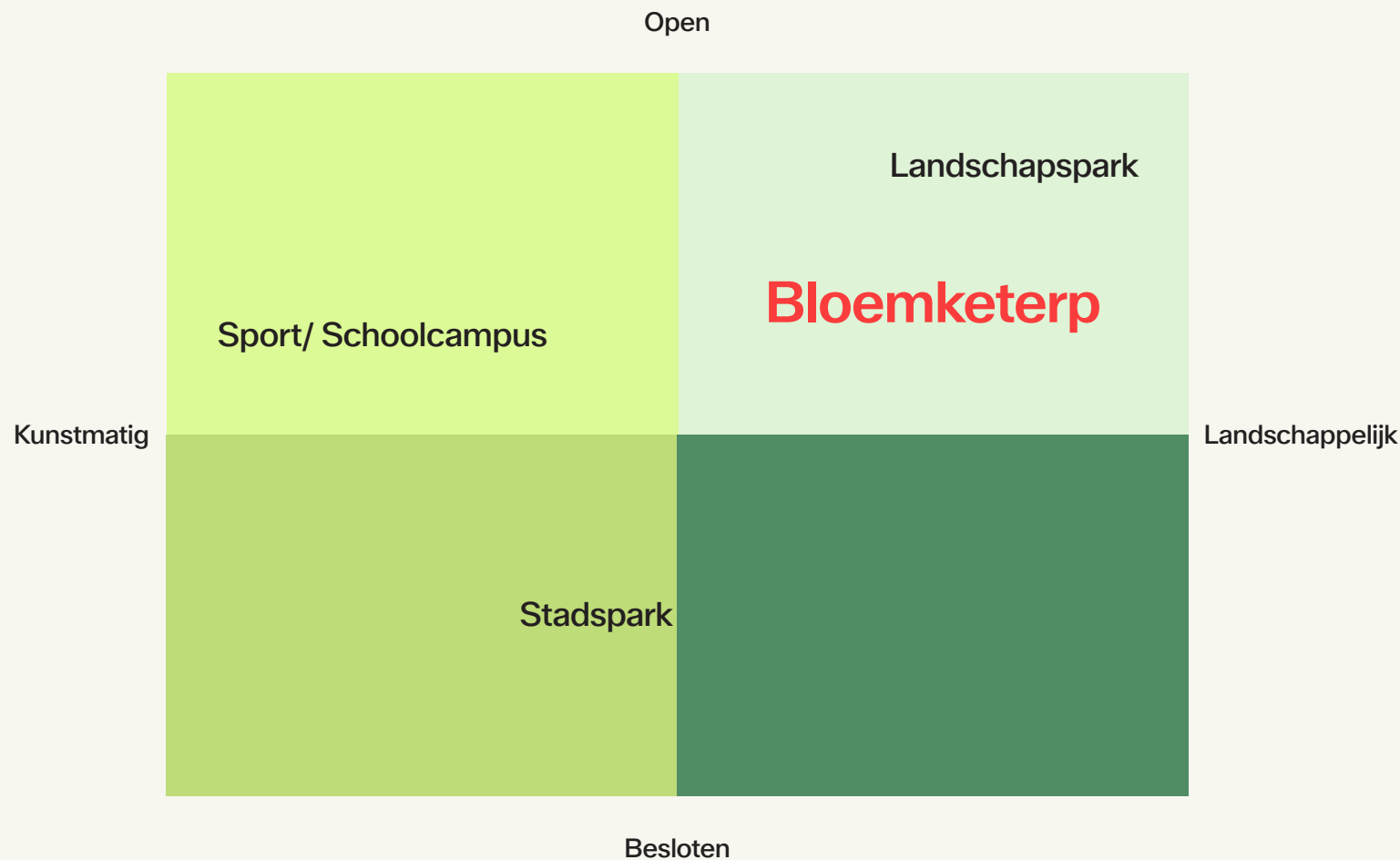

Toekomst van Bloemketerp

Door identiteit van Bloemketerp opnieuw te positioneren kan de identiteit van het gebied behouden en versterkt worden. Hierdoor wordt het gebied weer een onderdeel van de historische ruimtelijke, landschappelijke en stedelijke structuur van de stad.

Het is niet alleen belangrijk om de unieke uitstraling en ruimtelijke kwaliteiten van Bloemketerp te behouden, maar ook om nieuwe functies zorgvuldig af te stemmen op de karakteristieke kenmerken van het gebied.

Alleen op die manier blijven de samenhang en de herkenbaarheid van dit waardevolle groene gebied gewaarborgd.

Uitgangspunten

- Het unieke karakter van Bloemketerp (natuurlijk, open en landelijk) behouden als zichtlocatie en groene long van de stad.
- De informele sfeer, de natuurlijke vormen en structuren van het landschap duidelijk zichtbaar maken.
- Verbinding van historische kern met landschap herstellen.
- Silhouet met Martinikerk, Martenastins en stadhuis zichtbaar maken vanaf meer locaties.
- Rondweg onderdeel van overgang naar landschap.
- Auto's parkeren aan randen.
- Bloemketerp in de toekomst gericht op fietsers en wandelaars.
- Structuur van Bloemketerp doorwaadbaar maken.
- Meer mogelijkheden voor bewegen en recreatie.
- Ontbrekende fietsverbindingen toevoegen.
- Aantrekkelijke wandelstructuur maken in Bloemketerp.
- Recreatie op het water mogelijk maken; water beleefbaar maken.
- Gebouwen vormen een architectonische eenheid.
- Beeldkwaliteit van gebouwen in samenhang met sfeer Bloemketerp; gebouwen geïnspireerd op historische bebouwing Bloemketerp (boerderijen, scheepswerf).

Hoofdstuk 3

Ruimtelijke modellen

Ruimtelijke modellen

Op basis van de identiteit van Bloemketerp zijn drie modellen ontwikkeld, die elk een verschillende benadering voorstellen voor de toekomstige inrichting en ontwikkeling van het gebied, inclusief de mogelijkheid voor twee nieuwe scholen en een nieuw zwembad. Deze modellen zijn allemaal gebaseerd op de uitgangspunten die voortkomen uit de unieke kenmerken van Bloemketerp, maar leggen het zwaartepunt op verschillende plekken.

Elk model biedt verschillende mogelijkheden om de identiteit van het gebied te versterken, met oog voor de bestaande ruimtelijke en cultuurhistorische waarden. Tegelijkertijd bieden ze ruimte voor de integratie van nieuwe functies die aansluiten bij de behoeften van zowel de huidige als de toekomstige bewoners en bezoekers.

Ruimtelijke modellen

Model 1 : Verspreiding van gebouwen

Dit model is gebaseerd op de verspreiding van de gebouwen binnen het gebied. Door de gebouwen over het terrein te verspreiden, ontstaat er meer ruimte en wordt er een betere zichtlijn gecreëerd tussen de verschillende functies. Deze benadering zorgt voor een open, luchtige indeling van het gebied, waarbij de afzonderlijke functies, zoals de scholen en het zwembad, visueel losse eenheden zijn..

Model 2 : Clustering zwembad en scholen

In dit model is het uitgangspunt om de scholen en het zwembad te clusteren in het oostelijke deel van het gebied. Door deze functies ruimtelijk te bundelen, wordt de impact op het gehele gebied beperkt. Het model concentreert de nieuwe ontwikkelingen binnen één zone, waardoor de rest van Bloemketerp grotendeels open en groen kan blijven. Deze benadering bevordert de behoud van het landschappelijke karakter van het gebied en minimaliseert versnippering van functies. Tegelijkertijd ontstaat er een duidelijke functionele zone met gedeelde voorzieningen en infrastructuur.

Model 3 : Schoolcampus

In dit model staat het creëren van een duidelijke campusstructuur centraal. De scholen worden geclusterd tot één geheel, terwijl het zwembad en de sportvoorzieningen gezamenlijk worden ondergebracht in een apart cluster. Door deze functies te groeperen, ontstaat er een overzichtelijke en efficiënte indeling van het gebied, waarbij onderwijs, sport en recreatie elk hun eigen plek krijgen.

Ruimtelijke modellen (op basis van benodigde m²)

Model 1 : Verspreiding van gebouwen

Model 2 : Clustering zwembad en scholen

Model 3 : Schoolcampus

De Kabas (incl. opvang/IKC)

BVO: 2000 m²

AMS (inclusief Simon Vestdijk en Einstein Class)

BVO: 9000 m²

Zwembad :

BVO: ~2000 m²

Model 1 : Verspreiding van gebouwen (Voorkeursmodel)

- + Spreiding van de gebouwen en meer zichtlijnen tussen de gebouwen.
- + Door de spreiding van de gebouwen ook een spreiding van de drukte in het gebied (naar verwachting)
- + Directe toegang tot de atletiekbaan voor AMS
- + Uitzicht over het gebied vanaf het zwembad
- + Combinatie en verbetering van ijsbaan en atletiekbaan
- + Mogelijkheid voor geclusterd parkeren voor Kabas en het zwembad
- Extra ontsluiting voor AMS.

Model 2 : Clustering zwembad en scholen

- + Alleen bouw op het oostelijke perceel.
- + Gezamenlijke entree voor zwembad en scholen
- + Geclusterd parkeren voor AMS, Kabas en zwembad
- Beperkte energiecapaciteit voor nieuwe gebouwen
- Onvoldoende verbinding tussen de verschillende delen van het gebied.
- Beperkte ruimte tussen scholen en zwembad.
- Beperkte ruimte voor uitbreiding van scholen of zwembad

Model 3 : Schoolcampus

- + Clustering van zwembad met gecombineerde atletiek- en ijsbaan
- + Geclusterd parkeren voor AMS en Kabas
- + Uitzicht over het gebied vanaf het zwembad
- Fasering: eerst aanleg gecombineerde atletiek- en ijsbaan, daarna start bouw AMS en KBS.
- Gescheiden sport en onderwijs.
- Scholen dichtbij woningen
- Extra ontsluiting voor de AMS en Kabas

Hoofdstuk 4

Beeldkwaliteit en Sfeer

Water en Groen

Een aantrekkelijk landschap voor bezoekers, flora en fauna.

De landschappelijke kwaliteit van Bloemketerp leeft en is beleefbaar, draagt bij aan herkenbaar erfgoed, cultuur en biodiversiteit.

Versterken van de ecologische waarde en biodiversiteit door groene verbindingen met het omliggende landschap

Een robuust en zichtbaar watersysteem als drager natuur.

Recreatie op het water en verblijfsplekken aan het water mogelijk maken; water beleefbaar maken.

Ringdijkpark , Amsterdam

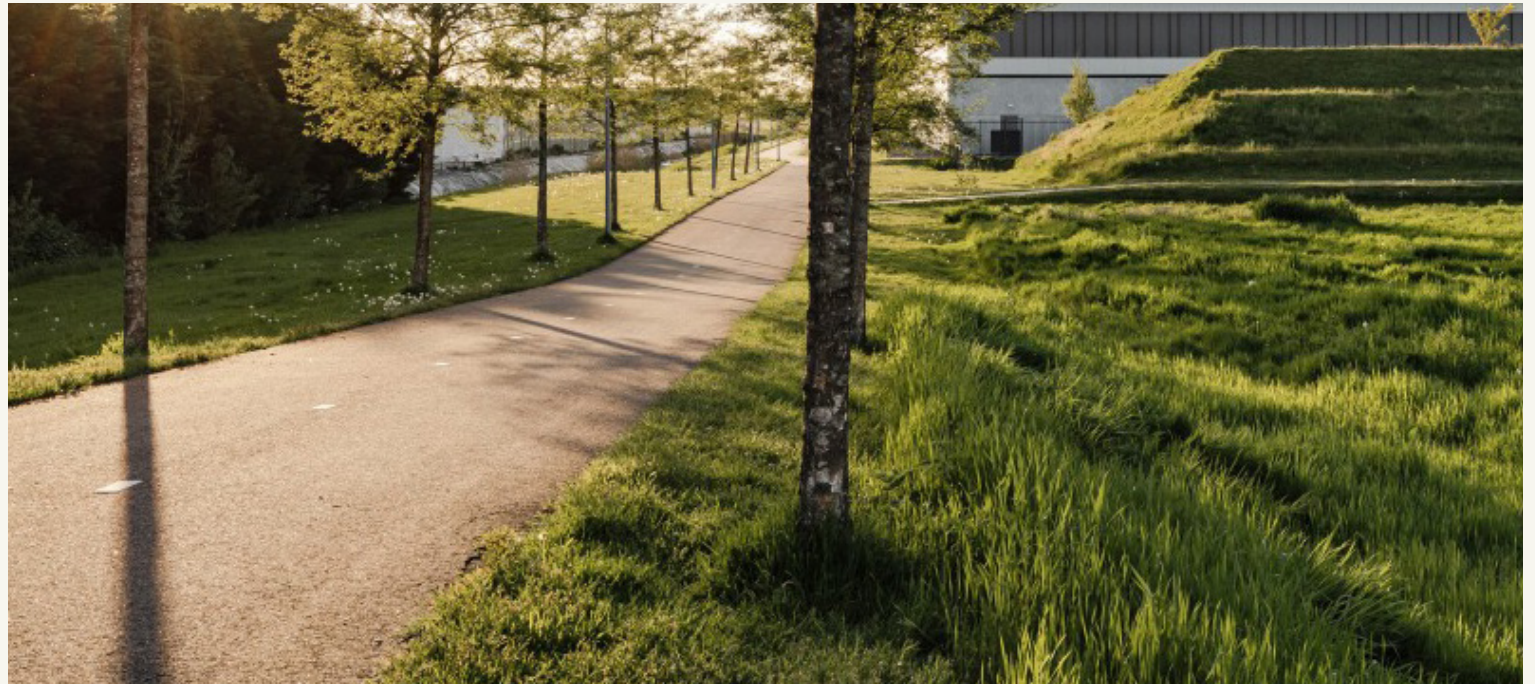
Park Groot Schijn , Antwerp - België

Fietspaden en wandelpaden

Structuur van Bloemketerp doorwaadbaar maken.

Aantrekkelijke en kwalitatieve wandelstructuur maken in Bloemketerp. Toegankelijk voor iedereen.

Uitgangspunten voor de inrichting van de fiets- en wandelpaden zijn rust, eenheid en een natuurlijke, groene uitstraling.

Ringdijkpark , Amsterdam

Ringdijkpark , Amsterdam

Bloemketerp, Franeker 2025

Bruggen

De bruggen in het gebied worden ontworpen met de nadruk op rust en eenheid.

Alle bruggen vormen een familie, wat betekent dat ze visueel met elkaar in verband staan en een consistent ontwerp vertonen.

Park Groot Schijn , Antwerp - België

Ringdijkpark , Amsterdam

Parkeren

Auto's worden geparkeerd langs de randen van het gebied, waarbij de parkeerplaatsen zo zijn ontworpen dat ze ruimte bieden voor groen.

De inpassing van het parkeren is zorgvuldig uitgevoerd, zodat er een harmonieuze relatie ontstaat tussen de verharding en het omliggende groen.

De parkeerplaatsen zijn duurzaam ontworpen met materialen die bijdragen aan waterinfiltratie, biodiversiteit en de esthetische kwaliteit van de omgeving.

Combinatie Atletiek- en IJsbaan

De atletiekbaan wordt gecombineerd met ijsbaan, zodat er efficiënter ruimtegebruik mogelijk is.

De ijsbaan heeft een gedeelte om rondes te schaatsen en een gedeelte voor kinderen om te (leren) schaatsen. De ijsbaan wordt zo aangelegd dat deze in de zomer ook te gebruiken is als skeelerbaan.

De voorzieningen voor de atletiek- en ijsbaanvereniging kunnen worden gecombineerd in het gebouw van AMS.

IJsclub , Zeewolde

Openbare ruimte Scholen

Het schoolterrein heeft een groene, landschappelijke uitstraling waarin de verschillende functies als parkeren, fietsenstalling, spelen en ontsluiting een plek krijgen.

Verharding wordt enkel toegepast waar dit functioneel nodig is. De overgang van het perceel naar het aangrenzende landschap is groen in de vorm van een (landschappelijke) haag, al dan niet gecombineerd met een hek.

Het schoolterrein heeft een open karakter en is zichtbaar vanaf het openbaar gebied en vice versa.

Er zijn speelplekken in de zon en in de schaduw met natuurlijke speelelementen gericht op ontdekking en uitdaging. De bomen die gekapt moeten worden, gebruiken we binnen het plan als speelaanleiding.

OBS BuitensteBinnen , Breugel

Jenaplanschool Het Mooiste Blauw , Nuenen

Eemsdelta College, Appingedam

De Kronkelaar , Wagenborgen

Openbare ruimte Zwembad

De openbare ruimte rondom het zwembad heeft een groene, speelse en natuurlijke uitstraling.

Het gebouw is ondergeschikt aan het landschap.

In de openbare ruimte direct rondom het nieuwe gebouw is ruimte voor recreatie en ontspanning in het groen.

Het nieuwe zwembad, Oss

Schoolgebouwen

De gebouwen zijn ondergeschikt aan het Landschap. Binnen waan je je in het landschap buiten. Het gebouw verstoort de zichtlijn tussen de ringweg en het Noorderbolwerk niet.

Het gebouw is alzijdig vormgegeven en heeft een grote mate van openheid waardoor er een sterke relatie met de buitenruimte ontstaat.

Grote monotone gesloten geveleppervlakken worden voorkomen. Lichttoetreding, zicht vanuit de school en interactie met de buitenruimte zijn belangrijk.

De architectuur vertoont samenhang met de andere gebouwen in het gebied, met behoud van een eigen identiteit.

Kindcentrum, Warffum

Jenaplanschool Het Mooiste Blauw , Nuenen

Jenaplanschool Het Mooiste Blauw , Nuenen

Schoolgebouwen

Uitstraling

Alle gevels worden als zichtgevel ontworpen waardoor het gebouw een alzijdige uitstraling krijgt. De gevels kenmerken zich door toepassing van (royale) glaspartijen voor openheid en transparantie.

Voor het materiaal- en kleurgebruik wordt inspiratie gehaald uit de omgeving. De materialen hebben een natuurlijke uitstraling.

Het gebruik van natuurlijke, duurzame materialen verbijzondert de gebouwen. De gebouwen - en de maatschappelijke functie - worden hierdoor herkenbaar.

Melanchthon Business School, Bleiswijk

MFA De Rode Beuk Meeden

Yuverta MBO, Dordrecht

Zwembad

De gebouwen zijn ondergeschikt aan het Landschap. Binnen waan je je in het landschap buiten.

Het gebouw is georiënteerd richting het omliggende groen. Vanuit het zwembad is er zicht op het omliggende landschap

De entree is uitnodigend en legt een relatie tussen de binnen- en buitenwereld.

Zwembad DOK~3, Aartselaar, België

Het nieuwe zwembad, Oss

Nekkerpool, Mechelen-België

Zwembad Uitstraling

De uitstraling is transparant.
Binnen waan je je in het landschap
buiten.

De materialen zijn ingetogen en
sluiten aan bij het landschap.
Natuurlijke elementen, materialen
en kleurgebruik zijn belangrijk,
bijvoorbeeld het gebruik van
lichte zandkleuren en subtiele
aquamarijne, groene of blauwe
kleuren.

